

Лекция

ВОЛЕЙБОЛ – ХАРАКТЕРИСТИКА, ИСТОРИЯ, УСПЕХИ

Петър Колев

Волейболът е колективен спорт със състезателен характер, за който е нужно относително просто оборудване – топка, мрежа на две стойки и неголяма площадка. Това го прави любим и достъпен за много хора в световен мащаб. Характеризира се с голяма емоционалност, развива многостранно индивида, предявявайки високи изисквания към неговия физически, психологически и интелектуален потенциал. Той е бърз, завладяващ, а действието в него е експлозивно. Всичко това го нарежда сред най-популярните спортове. Стотици милиони по цял свят са хората, които го практикуват професионално, любителски или само за удоволствие.

Волейболът е изключително динамичен спорт. Характеризира се с намалени пространствени, времеви и количествени параметри. Играта се извършва в игрално поле с размери 18 x 9 кв. м. В рамките на три докосвания (четири докосвания са разрешени само ако първото е реализирано от блокадата), отборът трябва да създаде такава игрова ситуация, чрез която да реализира точка или да затрудни максимално противника. Цялостното игрово действие е в рамките на 2, 3 и по-рядко повече секунди. Техниката му е уникална по своя характер и се различава от всички познати до сега спортове. Докосването до топката е мигновено, липсва задържане. Голяма част от елементите на играта се изпълняват в безопорно (летежно) положение на тялото на състезателя, сложни са в координационно отношение, което от своя страна прави техниката на играта сложна и трудна за усвояване на високо професионално ниво. Тези характеристики на волейбола са в основата на възпитаване на редица ценностни качества, морални, волеви и човешки добродетели. Характерни за този спорт са другарството, взаимното подпомагане, колективният дух, стремежът към победа, уважението към противника. Всичко това прави волейбола незаменимо средство за физическо и духовно възпитание на индивида.

Летоброенето на играта започва през 1895 г. в САЩ. Неин създател е преподавателят в колежа на гр. Холиоук, щата Масачузетс, Уилям Морган. В един лош откъм атмосферни условия ден, когато колежаните не могли да практикуват традиционните по това време игри баскетбол и бейзбол, той поставил в спортния салон тенис мрежа на височина около 6 фута и накарал възпитаниците си да прехвърлят над нея плондир от баскетболна топка. Емоцията и желанието, с което колежаните започнали да играят го накарали да постави и първите елементарни правила. Така случайно Уилям Морган поставил началото на един нов спорт. Първото име на играта е „Минтонет“, а

от следващата 1896 г. на демонстрационен турнир тя получава името „Волейбол“, което е актуално и до днес. Много бързо, още през 1900 г. играта напуска границите на САЩ.

В своя път на развитие тя претърпява множество промени за да стигне до нас във варианта, в който я наблюдаваме днес, динамична, експлозивна, завладяваща и емоционална.

Играе се до победа в 3 от общо 5 гейма. Всеки гейм завършва на 25 точки при две точки разлика в резултата. Само при пети решаващ гейм се играе до 15 точки, отново при две точки разлика за победителя. Играе се по системата „Рали Пойнт Систем“ или грешка-точка, което означава, че точка се присъжда при всяка грешка на противниковия отбор. Всеки отбор е комплектуван от 6 човека, които се намират на игралното поле. Седмият човек или либерото може да заменя без предварително поискана смяна който и да е играч на втора линия по всяко време при условие, че топката не е в игра. В рамките на гейма всеки отбор има право да извърши до 6 смени (смените с либерото не влизат в този брой), както и да ползва до 2 почивки по 30 секунди.

Волейболът е спорт, който се радва на голяма популярност и в нашата страна. За първи път играта е демонстрирана у нас в Руското техническо училище в София през 1922 г. Бързо тя става популярна и любима на много българи. България е една от първите държави, в която се правят опити и се поставя началото на организирано волейболно движение. Първото държавно първенство у нас е проведено през 1942 г. На него участват отбори от София, Пловдив, Варна и Враца. Първият държавен шампион при мъжете е отборът на „Раковски“, а при жените „АС - 23“.

Първа международна проява на волейбола в България е проведената през 1934 г. среща между Американския колеж София и Робърт колеж Цариград. Тя завършва със загуба на българския отбор. Първата официална международна проява на българския волейбол е на първата Балканиада в Букурещ през 1946 г. България заема 3-то място за мъже и жени, след отборите на Румъния и Югославия. Българската федерация по волейбол е втората учредена в света след тази на Чехословакия. Това става през 1949 г., когато съществуващият до тогава комитет по волейбол прераства в Републиканска

секция по волейбол. Същата година България е приета за член на ФИВБ /Международна федерация по волейбол/.

Голям е приносът на България в утвърждаването и развитието на волейбола в световен мащаб. В края на месец септември 1957 г. се провежда 53-тата сесия на МОК в София. По този повод на стадион „Васил Левски“ се организира демонстративен турнир по волейбол.

В него участват шестте най-силни мъжки отбори по това време в света, СССР, Румъния, Чехословакия, Франция, Италия, както и отборът на България. Турнирът е спечелен от българските волейболисти, а представителите на МОК взимат историческото решение волейболът да стане част от олимпийското семейство. За първи път олимпийски турнир по волейбол се провежда на Олимпиадата в Токио през 1964 г.

С основание можем да заявим, че волейболът е най-успешният колективен спорт в България. В близо 100-годишната му история представителите на този спорт у нас многократно са ни давали повод да се гордеем, че сме българи.

Още на първото организирано от ФИВБ световно първенство по волейбол през 1949 г. в Прага, българските волейболисти се класират на трето място. Това са първите медали за българския спорт изобщо, спечелени на такъв висок спортен форум.

1951 г. второ място на Европейско първенство за мъже в Париж.

1952 г. отново трето място на Световно първенство в Москва за мъже.

1954 г. през април, на стадион „Васил Левски“ за приятелски срещи с нашите национални отбори гостуват представителните отбори на СССР. Мъжкият им състав идва в София без нито една международна загуба след 100 изиграни мача. Пред близо 20 000 зрители българските волейболисти по мнение на специалистите тогава правят мача на живота си. Те нанасят първата загуба на непобедимата до тогава Сборная след успех с 3:2 гейма. Една седмица по-късно този успех е дублиран и от женския ни национален отбор.

През същата година България печели световна титла на Световния студентски шампионат за мъже в Будапеща.

1970 г. е **най-големият** успех, второ място за българския волейбол. Световното първенство за мъже се провежда София.

В столичната зала „Фестивална” в решителния финален мач с ГДР (Германска демократична република), след 10:1 и 13:5 в петия гейм, националите ни отстъпват с 13:15 и 2:3 гейма. Димитър Златанов е обявен за най-добър нападател в света.

1979 г. женският ни волейбол бележи успех. Трето място на Европейското първенство в Лион, Франция.

1980 г. на Олимпийските игри в Москва, мъжете са олимпийски вицешампиони, а жените печелят бронзовите медали.

1981 г. нов голям успех за женския ни волейбол, златни медали от Европейското първенство в София. Мъжете печелят бронзови медали на първенството, проведено във Варна.

1983 г. отново бронзови медали от Европейското първенство за мъже в Берлин.

1986 г. мъжете са бронзови медалисти от Световното първенство в Париж.

1991 г. световна титла за България от Световното първенство за младежи в Кайро.

2001 г. трето място и бронзови медали на Европейското първенство за жени във Варна.

2006 г. за трети път бронзови медали от Световното първенство за мъже в Токио.

2009 г. трето място за мъжете на Европейско първенство в Измир, Турция.

Още много са успехите на българския волейбол - четвърти места от световни форуми, клубни титли в международни турнири, медали от международни участия на младежките ни волейболни гарнитурни.

Днес българският волейбол продължава достойното си представяне на международната сцена. Това се случва при изключително трудни условия за постигане на големи успехи, а именно – нарастналата популярност и практикуването на играта във всички страни по света, високото ниво на отборите, изравнените сили, много често победата е резултат буквално от една точка разлика в решаващия гейм, силните клубни първенства в голям брой страни по света, подобряване на условията за работа, голямото количество труд, което е необходимо да положи един състезател и т.н.